

Versnellingsaanpak asbestdaken sanering: Stand van zaken II

Aan: Ambassadeurs Versnellingsaanpak asbestdaken sanering

Van: Programmabureau en Ministerie van IenM, 18 april 2017

Betreft: Stand van zaken asbestdakensanering en Versnellingsaanpak II, input voor bijeenkomst 21 april 2017

Tijdstip en locatie: 15.30 tot 17.30 uur in Utrecht (Australiëlaan 5, bij Tauw), na afloop drankje en hapje

Geachte ambassadeurs,

Via dit memo informeren wij u over de stand van zaken van de asbestdakensanering en de Versnellingsaanpak. Daarbij geven we ook aan welke acties de aankomende tijd nog zullen worden uitgevoerd. Deze memo is input voor uw bijeenkomst op 21 april 2017.

Voortgang Asbestdakensanering

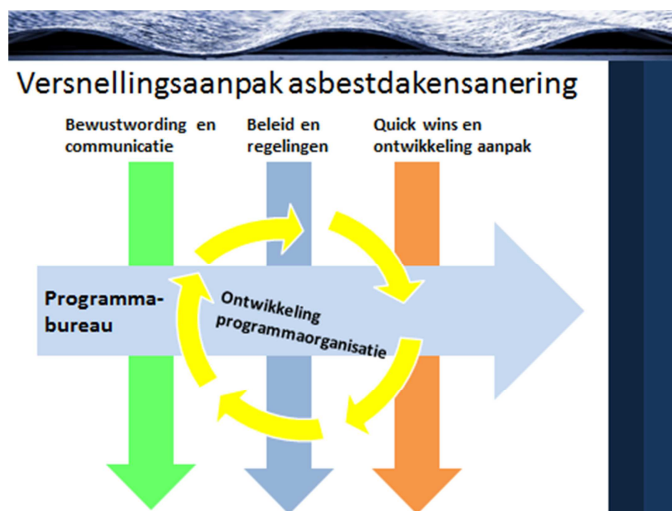
De staatssecretaris van IenM heeft toegezegd om als het nodig en mogelijk is het subsidieplafond 2017 op te hogen.

Stand van zaken Wetgevingstraject

Op advies van de Raad van State heeft IenM een wettelijke grondslag gecreëerd voor het asbestdakenverbod. Deze wettelijke grondslag is gecreëerd in de Wet milieubeheer en is na advies van Raad van State naar de Tweede Kamer toegestuurd. Op 30 maart 2017 heeft de Kamercommissie Infrastructuur en Milieu het wetsvoorstel dat de grondslag voor het asbestdakenverbod moet regelen, controversieel verklaard. Dat betekent dat het wetsvoorstel waarschijnlijk niet wordt behandeld voor de formatie is afgerond. Wat de uiteindelijke consequenties zijn van deze controversieel verklaring is nog niet aan te geven. Het verbod kon en kan nog steeds op breed draagvlak rekenen en daarom is de versnelling en een faciliterend programma harder nodig dan ooit.

Voortgang programmatische aanpak

Het programma is opgebouwd zoals hiernaast geïllustreerd, langs de in de figuur genoemde sporen. Hieronder geven we per spoor kort aan welke acties zijn uitgevoerd, wat de resultaten zijn en de acties die zijn gepland de aankomende tijd.

Spoor 1: bewustwording en communicatie

Een belangrijke eerste stap in de programmatische aanpak is de bewustwording van en communicatie naar dak-eigenaren. Het gaat om het delen en verrijken van een verhaallijn die op breed draagvlak kan rekenen bij de verschillende partijen die betrokken zijn bij bewustwording en communicatie. Zo kunnen verschillende partijen een eensluidende boodschap uitdragen aan dak-eigenaren. Er wordt meer zekerheid gecreëerd en dit werkt versnellend. Vervolgens is het nodig dat verschillende partijen dak-eigenaren bewust willen en/of moeten maken van de opgave en verplichting tot verwijdering en communiceren over de wijze waarop dat kan.

InfoMil en Milieu Centraal hebben in afstemming met lenM en het Programmabureau half maart 2017 een generieke informerende kernboodschap en een communicatiepakket opgeleverd. Dit pakket is verstuurd aan de partijen die inhoudelijk hebben bijgedragen, aan koploper provincies en gemeenten en tevens aan VNG, Omgevingsdiensten, Aedes en VEH. Mede op basis hiervan is binnen VNG weer een 'dossier Asbest' aangemaakt op de website en staat het onderwerp op 20 april 2017 en in juni op de agenda bij de VNG commissie Milieu en Infrastructuur. Veel partners van het samenwerkingsverband organiseren zelf themadagen en conferenties, waardoor de bewustwording versneld wordt vergroot. Het Programmabureau helpt daarbij waar nodig. Bijvoorbeeld bij de werkconferentie van de provincie Gelderland (8 maart 2017), de themadag over VAB's op 18 mei 2017 van de VNG, de Asbest-praktijkdag op 18 mei 2017 en de themadag die het Verbond van Verzekeraars organiseert in mei. Het communicatiepakket wordt ook steeds verder uitgebreid. Zo komt Milieu Centraal nu met een online Advies op Maat asbestdak tool voor consumenten en burgers.

Het Programmabureau begeleidt dit gehele proces van bewustwording en communicatie. Zie voor voorbeelden van koplopers de website www.asbestversnelling.nl. Tenslotte wil het programma een vorm van monitoring ontwikkelen rondom de bewustwording en communicatie.

Spoor 2: beleid en regelingen

Mogelijke financiële arrangementen voor asbestdakensanering

Financiële arrangementen voor asbestdakensanering (spoor 2) hebben een versterkend effect op de Versnellingsaanpak in de combinatie met bewustwording en communicatie (spoor 1).

Op 21 maart 2017 heeft een succesvolle kennistafel plaatsgevonden met financiële stakeholders voor het delen van kennis op het gebied van de financiering en bekostiging van de sanering van de asbestdaken voor 2024. Het Programmabureau heeft deze kennistafel georganiseerd, met inhoudelijke inbreng van de Omgevingsdiensten en Stichting

Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn). In de kennistafel is kennis en ervaring over de 'financiële' opgave en mogelijke financierings- arrangementen ten behoeve van de sanering van asbestdaken bij elkaar gebracht, om op basis daarvan een mogelijk inclusief 'pakket' van arrangementen te ontwerpen. Dit 'pakket' moet inclusief zijn (alle doelgroepen omvatten) en is bedoeld om te komen tot een verwijdering van asbestdaken voor 2024 tegen de laagste mogelijke maatschappelijke kosten (kosten die we als samenleving moeten maken, schades) en met de hoogst mogelijke maatschappelijke opbrengst (in termen van kansen voor verduurzaming of aanpak leegstaande bebouwing bijvoorbeeld). Uitkomsten van de kennistafel:

- De opgave is vooral aanwezig bij (agrarische) bedrijven en bij particulieren. Van belang is komen tot onderscheid in doelgroepen en de inschatting te maken welk percentage de verwijdering zelf kan bekostigen, welk deel financiering nodig heeft en welk deel moeite heeft met bekostiging en financiering. De verwachting is dat we het beoogde volume sanering in 2017 kunnen halen, mede dankzij de subsidie. Omdat de subsidie vrij snel uitgeput zal zijn zullen daarna andere financieringsmogelijkheden nodig zijn;
- Op basis van een verkenning door de Omgevingsdiensten van mogelijke business cases in de markt voor verwijdering van asbestdaken en gelijktijdige verduurzaming, is geconstateerd dat in sommige gevallen business cases mogelijk zijn, maar dat dit nog maar zeer beperkt kan en dat het geen oplossing zal zijn voor de grote aantallen asbestdaken. Het Programmabureau brengt mogelijke voorbeelden nader in beeld via de website www.asbestversnelling.nl. Afgesproken is dat de Omgevingsdiensten in overleg met de sector de business cases verder verbeteren en bezien welke belemmeringen eventueel kunnen worden weggenomen;
- In de kennistafel zijn mogelijke interventies genoemd om de sanering te versnellen en kosten te verlagen. Programmabureau en IenM zetten de voors- en tegens van deze maatregelen en de haalbaarheid op een rij, zodat hierover een eenduidige boodschap kan worden gegeven;
- We gaan actief aan de slag met het verder inrichten en uitdragen van provinciale fondsen (regionale fondsen): voor wat betreft provincies zijn koplopers in provinciale fondsen Limburg en Drenthe. Dergelijke fondsen dragen bij aan de Versnellingsaanpak en zijn veelal gekoppeld aan verduurzaming en/of energietransitie. Het Programmabureau neemt samen met de provincies en SVN het initiatief om de kennis over provinciale fondsen sneller naar andere provincies te verspreiden en te bezien of zij ook een dergelijk fonds kunnen oprichten. Hierbij wordt ook verkend wat de IPO-lijn kan bijdragen. Koploper in gemeentelijke fondsen is Lelystad. De vraag is of alle ruim 400 gemeenten eigen regels dienen te ontwikkelen en hoe effectief dat is, is onderwerp zijn in de bestuurlijke commissie bij de VNG op 20 april 2017. U krijgt 21 april hierover nader bericht;
- Voor de gebiedsgerichte aanpak platteland, is er een link tussen het vitaliseringsvraagstuk op het platteland, de problematiek van VAB's onder andere in krimpgebieden en de sanering van asbestdaken. In

sommige gebieden zouden hier gecombineerde programma's voor kunnen worden ontwikkeld, waarbij sloopregelingen en 'rood voor rood' regelingen gecombineerd kunnen worden met asbestdakensanering en vitalisering. Het Programmabureau gaat in contact met VNG, Vebond van Verzekeraars, Rabobank en LTO en de provincie Gelderland over een mogelijke pilot;

- Over een Nationaal fonds: de huidige subsidie komt vooral ten goede aan de draagkrachtige dak-eigenaren die bovendien meer gebruik maken van beschikbare arrangementen. Er is een opgave in de bewustwording en communicatie naar dak-eigenaren en andere betrokkenen in de keten, zoals de gemeenten. Daarnaast dient er focus te zijn op de niet-draagkrachtigen die we overhouden, vooral na 2018 als er geen sprake is meer van een subsidie. Van belang is na te denken over een Nationaal fonds. Afgesproken is dat het Programmabureau, lenM, SVn, Omgevingsdiensten, Limburgs Energie Fonds en andere financiers om tafel gaan met als doel het bundelen van denkkracht en expertise gericht op het onderzoeken van een Nationaal fonds.

Spoor 3: Uitvoeringspraktijk (Quick wins en ontwikkeling aanpak)

Het door het Programmabureau gemaakte overzicht van knelpunten in de uitvoeringspraktijk wordt als doorlopende actie besproken in de sector, getoetst bij betrokken partijen, geprioriteerd en voor de aanpak ervan aan de betreffende sporen en activiteiten gekoppeld. Daarbij kijkt het Programmabureau of knelpunten een gevolg zijn van onduidelijkheden of interpretatieverschillen van beleid, of de wijze van samenwerking in de keten betreffen. Het meest recente overzicht van knelpunten in uitvoeringspraktijk staat op www.asbestversnelling.nl.

Innovaties

Inmiddels is via de website een oproep gedaan voor innovaties, dit in overleg met Jan Tempelman. Deze oproep kan nog nader worden verspreid. Er wordt in juni een overleg gepland over de mogelijkheid van technische innovaties.

Knelpunten

Er zijn een aantal knelpunten gericht geadresseerd aan organisaties of gremia die verantwoordelijk zijn of mogelijk kunnen bijdragen aan oplossingen. In dit kader is het goed dat de ISZW en de Omgevingsdiensten de inspecties synchroniseren en daarover periodiek afstemmen. Ook zijn knelpunten aan Ascert geadresseerd. Inmiddels is op initiatief van lenM en in overleg met EZ een bijeenkomst gepland over de implicaties van de wet Natuurbescherming, rondom de aanwezigheid van beschermde vogels onder asbestdaken. En er is een overleg gepland over de handhaving op het gebruik van hijskranen en verreikers, dit op initiatief van (I)SZW en lenM. Het Programmabureau volgt deze ontwikkelingen.

Kennistafels

Er zijn een aantal kennistafels gepland:

- In overleg met diverse asbesttreintjes – c.q. collectieve asbest initiatieven is een proces aanpak geformuleerd. Hierbij zijn knelpunten geïnventariseerd en ook worden ervaringen gedeeld in do's and don'ts. Samen met provincies Overijssel en Gelderland wordt op 16 mei 2017 of 1 juni 2017 een kennistafel gepland en georganiseerd om dit verder te bespreken en aan te scherpen;
- Het Programmabureau heeft geïnitieerd dat er in mei een gesprek tussen betrokkenen in de verwijderingsbranche komt over de ervaringen en verbeterpunten rondom de vrijgave van asbestdaken;

- Op 23 mei 2017 organiseert het Programmabureau, in overleg met ambassadeur Frank Vrolijk, de Kennistafel 'Doelen en methoden inventarisatie asbestopgave in gebieden (gebiedsniveau en objecten)'. Veel gemeenten en provincies willen de opgave nader in kaart brengen. De gemeente Utrecht en Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid gaan toelichten waarom en met welk doel en resultaat zij hun inventarisatie hebben ingestoken. De kennis en inzichten van deze tafel komen beschikbaar en zal het Programmabureau actief verspreiden naar gemeenten en provincies. Ook provincie Utrecht doet mee aan deze kennistafel.

Versterking programmatische aanpak

Het samenwerkingsverband en de ambassadeurs dragen actief bij aan de Versnellingsaanpak. Het Programmabureau is actief om het samenwerkingsverband uit te breiden. Door samen te werken met diverse partijen en informatie te bieden is het netwerk versterkt. Het Programmabureau werkt samen met de Programmaraad en de Asbestkamer van de Omgevingsdiensten. De koploper-provincies hebben een regulier overleg waar het Programmabureau bij aansluit. Inmiddels zijn hierbij naast Overijssel, Limburg en Drenthe ook Gelderland, Noord-Brabant en Utrecht actief bij betrokken. Op conferenties wordt informatie gedeeld, of presenteert het Programmabureau zich met om te Versnellingsaanpak gerichte boodschap en de oproep tot samenwerking. Ook heeft de provincie Gelderland het initiatief genomen een werkbezoek voor Tweede Kamerleden en de Staatssecretaris te organiseren, waarbij het Programmabureau meehelpt.

Het programma Agro Asbest Veilig van LTO heeft een personele unie met het Programmabureau en faciliteert onder ander de website www.asbestversnelling.nl. Er zijn afspraken met VNG, de G32 en met Aedes, met SVn en met het Verbond van Verzekeraars. Met VEH en met de contactgroep 'Bewoners Eigenaren Asbestdaken' zijn afspraken gemaakt over communicatie en advisering. Ook InfoMil en Milieu Centraal zijn onderdeel van het collectief en werken samen aan bewustwording en communicatie. Zo werken steeds meer partijen in het samenwerkingsverband zelf en met elkaar effectief aan versnelling, waarbij het Programmabureau verbindt, schakelt en ervaringen beschikbaar maakt.